

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 513/2024-11

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], t. č. v [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného PARA advokáti, s.r.o., Gagarinova 10/A, Bratislava, proti postupu a uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Tost/21/2024 z 23. mája 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 26. júla 2024 domáha vyslovenia porušenia základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 a čl. 50 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práv zaručených čl. 6 ods. 1 a 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základných práv zaručených čl. 47 a čl. 48 ods. 1 Charty základných práv Európskej únie postupom a uznesením najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia (ďalej len „napadnuté uznesenie“). Navrhuje, aby ústavný súd napadnuté uznesenie zrušil a prikázal najvyššiemu súdu vo veci znovu konať a rozhodnúť. Súčasne žiada priznať mu finančné zadost'učinenie a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Rozsudkom Špecializovaného trestného súdu sp. zn. BB-3T/32/2014 z 30. novembra 2017 bol sťažovateľ v spoločnom konaní s osobami uvedenými v tomto rozsudku uznaný vinným zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona z roku 2005, z trestného činu vraždy formou účasti podľa § 10 ods. 1 písm. a) a § 219 ods. 1 a 2 písm. f) Trestného zákona z roku 1961, z trestného činu všeobecného ohrozenia formou účasti podľa § 10 ods. 1 písm. a) a § 179 ods. 1 a 3 písm. a) Trestného zákona z roku 1961, z trestného činu vraždy formou účasti podľa § 10 ods. 1 písm. a) a § 219 ods. 1 a 2 písm. c) a f) Trestného

zákona z roku 1961, z trestného činu vraždy formou účasti podľa § 10 ods. 1 písm. a) a § 219 ods. 1 a 2 písm. a), c) a f) Trestného zákona z roku 1961, z trestného činu vraždy formou účasti podľa § 10 ods. 1 písm. a) a § 219 ods. 1 a 2 písm. c) a f) Trestného zákona z roku 1961, z trestného činu vraždy formou účasti podľa § 10 ods. 1 písm. a) a § 219 ods. 1 a 2 písm. c) a h) Trestného zákona z roku 1961, z obzvlášť závažného zločinu ublíženia na zdraví podľa § 155 ods. 1 a 2 písm. c) a ods. 3 písm. a) Trestného zákona z roku 2005 s poukazom na § 140 písm. c) a § 141 písm. a) Trestného zákona z roku 2005 v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona z roku 2005 a z obzvlášť závažného zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, 2 a 4 písm. b) Trestného zákona z roku 2005 s poukazom na § 141 písm. a) Trestného zákona z roku 2005 na skutkovom základe uvedenom v predmetnom rozsudku. Za to bol sťažovateľovi podľa § 219 ods. 2, § 35 ods. 1 a § 29 ods. 3 Trestného zákona z roku 1961 uložený výnimočný trest odňatia slobody na doživotie, na ktorého výkon bol podľa § 39a ods. 2 písm. c) Trestného zákona z roku 1961 zaradený do tretej nápravno-výchovnej skupiny. Sťažovateľovi bol súčasne s poukazom na § 51 ods. 1 Trestného zákona z roku 1961 uložený trest prepadnutia majetku. Napokon bola sťažovateľovi podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložená povinnosť na náhradu škody a nemajetkovej ujmy v rozsahu a za okolností špecifikovaných v rozsudku z 30. novembra 2017, pričom poškodení identifikovaní v rozsudku z 30. novembra 2017 boli so zvyškom nárokov na náhradu škody podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku odkázaní na civilný proces.

3. Na odvolanie sťažovateľa a ďalších obvinených bol rozsudok z 30. novembra 2017 rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 4To/1/2018 z 13. júna 2018, ktorý prijal senát 4To pracujúci v zložení z predsedu senátu JUDr. Pavla Farkaša a členov JUDr. Dany Wänkeovej a JUDr. Štefana Harabina, s poukazom na § 321 ods. 1 písm. b), d) a f) a ods. 3 Trestného poriadku zrušený v rozsahu uvedenom v tomto rozsudku. Najvyšší súd následne podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku vo veci sám rozhodol v rozsahu špecifikovanom v rozsudku z 13. júna 2018. Sťažovateľovi bola v tomto zmysle podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku uložená povinnosť na náhradu škody a nemajetkovej ujmy v rozsahu a za okolností špecifikovaných v rozsudku z 13. júna 2018, pričom poškodená identifikovaná v tomto rozsudku bola so zvyškom nároku na náhradu škody podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku odkázaná na civilný proces. Odvolania špecifikované v rozsudku z 13. júna 2018 najvyšší súd s poukazom na § 319 Trestného poriadku zamietol.

4. Na dovolanie sťažovateľa najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2TdoV/10/2021 z 27. marca 2024 podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku vyslovil, že rozsudkom z 13. júna 2018 a konaním, ktoré mu predchádzalo, bol porušený zákon v ustanoveniach uvedených v tomto rozsudku v neprospech sťažovateľa. Najvyšší súd s poukazom na § 386 ods. 2 Trestného poriadku preto zrušil rozsudok z 30. novembra 2017 a rozsudok z 13. júna 2018 vo výrokoch týkajúcich sa sťažovateľa, pričom zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej zrušením došlo, stratili podklad. V ďalšom výroku rozsudku z 27. marca 2024 najvyšší súd podľa § 388 ods. 1 a 2 Trestného poriadku prikázal Špecializovanému trestnému súdu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol v inom zložení senátu. Najvyšší súd súčasne postupom podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku z dôvodu podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku vzal sťažovateľa do väzby, pričom väzbu sťažovateľa s poukazom na § 80 ods. 1 písm. c) a ods. 2 Trestného poriadku nenahradil dohľadom probačného a mediáčného úradníka.

5. Po vrátení veci Špecializovanému trestnému súdu bola vec náhodným výberom pridelená pod sp. zn. 16T/4/2024 senátu 16T, ktorý pracuje v zložení z predsedu senátu JUDr. Jozefa Piknu, členiek JUDr. Ruženy Sabovej a JUDr. Renáty Greif Radovčičovej a náhradnej členky JUDr. Elišky Šnajderovej. S poukazom na § 31 ods. 1 a 5 Trestného poriadku (s účinnosťou od 15. marca 2024 § 31 ods. 1 a 4 Trestného poriadku, pozn.) vzniesol sťažovateľ proti JUDr. Ružene Sabovej námietku zaujatosti, o ktorej rozhodol Špecializovaný trestný súd uznesením sp. zn. 16T/4/2024 zo 6. mája 2024 tak, že JUDr. Ruženu Sabovú podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku v nadväznosti na § 31 ods. 1 Trestného poriadku nevytlúčil z vykonávania úkonov trestného konania v danej veci. Proti tomuto uzneseniu podal sťažovateľ sťažnosť s uvedením nového dôkazu, ktorý mal odôvodňovať zaujatosť JUDr. Ruženy Sabovej nad rámec dôkazov uvedených v konaní pred Špecializovaným trestným súdom. Avizovaným novým dôkazom bol rozsudok Špecializovaného trestného súdu sp. zn. PK-2T/6/2015 z 27. apríla 2015, ktorý prijal senát pracujúci v zložení z predsedníčky senátu JUDr. Ruženy Sabovej a členov JUDr. Vladimíra Peteju a Mgr. Ivana Matela. Túto sťažnosť najvyšší súd napadnutým uznesením, ktoré prijal senát 2Tost pracujúci v zložení z predsedníčky senátu JUDr. Dany Wänkeovej a členov JUDr. Beáty Javorkovej a JUDr. Petra Kaňu, podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

III.

Argumentácia sťažovateľa

6. Porušenie referenčných kritérií uvedených v ústavnej sťažnosti sťažovateľ odôvodňuje v dvoch rovinách. Najvyšší súd pochybil, keď napadnutým uznesením zamietol sťažnosť proti uzneseniu zo 6. mája 2024, čím napriek uvedeniu nového dôkazu v sťažnostnom konaní (rozsudok z 27. apríla 2015) aproboval nevytlúčenie JUDr. Ruženy Sabovej z vykonávania úkonov trestného konania vo veci sp. zn. 16T/4/2014. Súčasne najvyšší súd nemal o predmetnej sťažnosti rozhodovať v rozhodovacej formácii, ktorej členkou bola JUDr. Dana Wänkeová.

7. Pokiaľ ide o JUDr. Ruženu Sabovú, sťažovateľ poukazuje na porušenie prezumpcie nevinoty zo strany uvádzanej sudkyne, ako aj na absenciu jej nestrannosti. JUDr. Ružena Sabová v rozsudku z 27. apríla 2015 (bod 5 dôvodov tohto uznesenia) vo vzťahu k sťažovateľovi nerešpektovala prezumpciu nevinoty, pretože sťažovateľa v skutkovej vete označila ako najvyššie postaveného člena zločineckej skupiny označovanej ako „[REDAKOVANÉ]“. Táto skutočnosť má byť pritom predmetom dokazovania vo veci sp. zn. 16T/4/2014, ktorej rozhodovania sa zúčastňuje aj JUDr. Ružena Sabová. Sťažovateľ v tejto súvislosti nesúhlasí s dôvodmi napadnutého uznesenia, ktoré sú nesprávne, nedostatočné a javia sa v rozpore so závermi rozhodovacej praxe Európskeho súdu pre ľudské práva a Súdneho dvora Európskej únie.

8. JUDr. Dana Wänkeová, ktorá ako predsedníčka senátu participovala na prijatí napadnutého uznesenia, bola členkou rozhodovacej formácie, ktorá prijala rozsudok z 13. júna 2018 (bod 3 dôvodov tohto uznesenia), ktorým bol sťažovateľ odsúdený a ktorý bol rozsudkom z 27. marca 2024 (bod 4 dôvodov tohto uznesenia) zrušený ako nezákonný. Sťažnosť, o ktorej sa rozhodlo napadnutým uznesením, bola pritom založená na rovnakých kritériách (skutkových a právnych okolnostiach) ako odvolanie sťažovateľa, o ktorom sa rozhodlo rozsudkom z 13. júna 2018. V tejto súvislosti sťažovateľ poukazuje na závery uvedené v náleze ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 79/2024 z 23. mája 2024.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Ústavnú sťažnosť sťažovateľa ústavný súd predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

10. Podstatou ústavnej sťažnosti je sťažovateľova nespokojnosť s napadnutým uznesením, ktorým najvyšší súd zamietol sťažnosť proti uzneseniu zo 6. mája 2024. Obsahom ústavnej sťažnosti je nastolená otázka o nedostatku nestrannosti JUDr. Ruženy Sabovej, ktorá sa zúčastňuje rozhodovania o veci sťažovateľa sp. zn. 16T/4/2014, pričom v skoršej veci sp. zn. PK-2T/6/2015 mala podľa sťažnostnej argumentácie vo vzťahu k sťažovateľovi porušiť prezumpciu neviny. O sťažovateľovej sťažnosti proti uzneseniu zo 6. mája 2024 pritom nemal rozhodovať senát obsadený JUDr. Danou Wänkeovou, pretože táto sudkyňa bola súčasne členkou senátu rozhodujúceho o skoršom odvolaní sťažovateľa v tej istej veci (sp. zn. 4To/1/2018), ktoré bolo najvyšším súdom na dovolanie zrušené ako nezákonné.

11. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy, podľa ktorého sa sťažovateľovou ústavnou sťažnosťou môže vecne zaoberať len vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na to poskytuje. Zmysel a účel princípu subsidiarity spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Všeobecné súdy, ktoré sú v trestnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou podľa čl. 7 ods. 5 ústavy, sú primárne zodpovedné aj za dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám alebo právnickým osobám zaručuje. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity ochrany ústavnosti ústavným súdom (m. m. napr. I. ÚS 104/2023, II. ÚS 137/2019, II. ÚS 257/2021, III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

12. Trestné konanie je od začiatku až do svojho konca procesom, v ktorom sa v rámci vykonávania jednotlivých úkonov a realizácie garancií pre ochranu práv a slobôd môžu zo strany orgánov činných v trestnom konaní a súdov naprávať, resp. korigovať aj jednotlivé pochybenia. Spravidla až po jeho skončení možno na ústavnom súde namietať pochybenia znamenajúce porušenie práv a slobôd označených v čl. 127 ods. 1 ústavy, ak tieto pochybenia neboli odstránené v priebehu samotného trestného konania. Pokiaľ by ústavný súd na túto skutočnosť neprihliadal, poprel by účel a zmysel opravných prostriedkov v trestnom konaní, ktorým je okrem iného aj náprava pochybení vo veci konajúcich orgánov verejnej moci (orgánov činných v trestnom konaní a súdov; m. m. napr. I. ÚS 104/2023).

13. Ústavný súd v konkrétnych okolnostiach trestnej veci sťažovateľa poukazuje na skutočnosť, že sťažovateľ bude môcť, ak by sa to ukázalo ako potrebné, využiť možnosť podania riadneho opravného prostriedku vo forme odvolania podľa § 306 Trestného poriadku, prípadne aj mimoriadneho opravného prostriedku, a to dovolania podľa § 368 ods. 1 v spojení s § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku.

14. Pokiaľ ide o odvolanie, obžalovaný ako osoba oprávnená podať odvolanie proti výroku rozsudku, ktorý sa ho priamo dotýka, môže podať odvolanie pre nesprávnosť výroku, ako aj pre porušenie ustanovení o konaní, ktoré predchádzalo rozsudku, ak toto porušenie mohlo spôsobiť, že výrok je nesprávny alebo že chýba. V nadväznosti na to ústavný súd v konkrétnosti odkazuje na § 321 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého odvolací súd zruší napadnutý rozsudok (okrem iných prípadov) pre podstatné chyby konania, ktoré napadnutým výrokom rozsudku predchádzali, najmä preto, že boli porušené ustanovenia, ktorými sa má zabezpečiť objasnenie veci alebo právo obhajoby (m. m. napr. II. ÚS 258/2019, III. ÚS 214/2024).

15. V súvislosti s potenciálnou možnosťou využitia dovolania ústavný súd pripomína, že § 371 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku je postavený na slovnom spojení „*sudca..., ktorý mal byť vylúčený...*“, pričom takto formulovaná dikcia neumožňuje najvyššiemu súdu odmietnuť dovolanie pre absenciu tohto dôvodu iba odkazom na iné rozhodnutie(-a) o ne/vylúčení sudcu. Naopak, ústavnou povinnosťou najvyššieho súdu je v záujme reálneho naplnenia práv obvineného pri takto uplatnenom dôvode dovolania meritórne skúmať, či sudca, vo vzťahu ku ktorému bol tento dovolací dôvod uplatnený, mal alebo nemal byť (teda nie či bol alebo nebol) vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania (m. m. napr. I. ÚS 129/2010, I. ÚS 104/2023).

16. Z bodov 14 a 15 dôvodov tohto uznesenia vyplýva, že skutočnosti namietané sťažovateľom potenciálne zakladajú (nie bez ďalšieho preukazujú, pozn.) dôvod na podanie opravných prostriedkov. Účinná právna úprava teda sťažovateľovi umožňuje v nasledujúcom štádiu trestného konania domáhať sa právne účinným spôsobom ochrany svojich práv, a to prostredníctvom opravných prostriedkov, na základe podania ktorých je opravný súd oprávnený a povinný preskúmať opodstatnenosť tvrdení sťažovateľa predostretých v ústavnej sťažnosti (m. m. II. ÚS 258/2019, III. ÚS 214/2024).

17. Vzhľadom na uvedené skutočnosti dospel ústavný súd k záveru, že sťažovateľ má v systéme trestného konania k dispozícii účinné prostriedky na dosiahnutie ochrany svojich práv v prípade uznania jeho argumentácie všeobecnými súdmi oprávnenými a povinnými konať o opravných prostriedkoch. Za týchto okolností nie je dôvod, aby ústavný súd vstupoval do prebiehajúceho trestného konania a neprípustne (predčasne) si tak uzurpoval právomoc súdu rozhodujúceho o prípadnom opravnom prostriedku (opravných prostriedkoch) sťažovateľa. Ústavný súd pripomína, že nevyužitie označenej možnosti ochrany práv nemožno nahradzovať ústavnou sťažnosťou podanou ústavnému súdu, ktorý môže konať len vtedy, ak fyzická osoba alebo právnická osoba nemá inú možnosť účinnej ochrany svojich práv (čl. 127 ods. 1 ústavy; m. m. napr. III. ÚS 214/2024).

18. Pokiaľ sťažovateľ v kontexte dôvodových línií ústavnej sťažnosti poukazuje na nález z 23. mája 2024 (sp. zn. I. ÚS 79/2024), tak ústavný súd považuje za nevyhnutné upriamiť pozornosť na odlišnosti sťažovateľovej veci a veci sp. zn. I. ÚS 79/2024, v dôsledku čoho nemožno závery tohto nálezu bez ďalšieho aplikovať na okolnosti aktuálnej veci. Predovšetkým sa javí podstatné,

že nálezom z 23. mája 2024 ústavný súd zrušil uznesenie najvyššieho súdu, ktorým sa rozhodlo o dovolaní. V danom prípade teda účinná právna úprava už sťažovateľovi neumožňovala domáhať sa právne účinným spôsobom ochrany svojich práv v nasledujúcom štádiu trestného konania. V aktuálnej veci však skutočnosti namietané sťažovateľom, ako ústavný súd podotkol v bodoch 14 až 17 dôvodov tohto uznesenia, potenciálne zakladajú (nie bez ďalšieho preukazujú, pozn.) dôvod na podanie opravných prostriedkov v trestnom konaní. Z uvádzaných dôvodov existujú v aktuálne prejednávanej veci v porovnaní so sťažovateľom zmienenou vecou sp. zn. I. ÚS 79/2024 relevantné odchýlky v procesnej situácii, v dôsledku čoho závery uvádzané v náleze z 23. mája 2024 mechanicky aplikovať na prípad sťažovateľa.

19. Vychádzajúc z uvedeného so zreteľom na skutočnosť, že účinky napadnutého uznesenia bude možné potenciálne negovať prostredníctvom opravných prostriedkov (s možnosťou následného zrušenia meritórneho rozhodnutia), posúdil ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako neprípustnú a ako takú ju podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde odmietol.

20. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uplatnenými v tejto ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2024

Robert Šorl
predseda senátu